

ZALOŽENÍ FIRMY

Ukrajina, džungle a chaos

Je-li Ukrajina prvním východním trhem, na který vstupujete, připravte se na neočekávané.

Byznys na Ukrajině láká české investory stále více. Výhodou je kulturní a jazyková spřízněnost. Naopak nevýhodou a zdrojem moha potíží a problémů je obrovská neprůhlednost právních norem. Na Ukrajině sice je hlavním pramenem práva zákon, nicméně v zákonech existuje řada mezer vyplněných podzákonnými předpisy vydávanými různými výkonnými orgány, které si často protirečí. Například občanský kodex stanoví, že smlouva o nájmu budovy uzavíraná na více než tři roky musí být ověřena notářem. Ovšem Instrukce pro notářské ověřování požaduje notářské ověření u těchto smluv na dobu delší než jeden rok.

Proto lze každému zájemci o investování doporučit, aby svůj projekt připravoval s dostatečným předstihem. Některé kroky budou vyžadovat více času a úsilí než v ČR.

Na Ukrajině je stále omezený přístup k některým informacím, jež jsou pro podnikání nezbytné. Neexistuje zejména elektronický přístup k datům ze státního rejstříku podnikajících právnických a fyzických osob. Stejně tak informace o nemovitostech a právních vztazích k nim jsou roztrženy do několika různých rejstříků a přístup veřejnosti k nim je omezen. S ohledem na to je nezbytné vždy být obezřetnější a zároveň i trpělivější při ověřování informací o obchodních partnerech nebo o konkrétním předmětu právních vztahů.

Zahájit podnikání je na Ukrajině možné v různých formách. Nejčastější je založení samostatné společnosti, vstup do společnosti již existující nebo založení reprezentanční kanceláře bez právní subjektivity.

Registrace podle sídla

Zahraniční fyzické a právní osoby mohou být společníky nebo zakladateli ukrajinských obchodních společností v zásadě za stejných podmínek jako tamní fyzické a právní osoby.

Jejich formy jsou podobné našim, jde o akciové společnosti, společnosti s ručením

omezeným, společnosti s dodatečným ručením, veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti.

Společnost nabývá právní subjektivitu registrací u orgánu státní správy příslušného podle sídla zakládané společnosti, například v Kyjevě je to Oblastní státní administrace města Kyjeva (Rajonna deržavna administracija v misti Kijevi).

O registraci společnosti musíte požádat vy jako zakladatelé, respektive vaši zplnomocnění zástupci. Poplatek za registraci činí 170 ukrajinských hřiven (přibližně 614 korun). Bývá provedena zpravidla do týdne od podání všech požadovaných dokumentů a je potvrzena vydáním takzvaného Potvrzení (Svidoctvo) o státní registraci.

To je ale pouze první krok. Posléze musíte zaregistrovat svou firmu u Statistického úřadu, daňových orgánů a sociálních fondů a zajistit výrobu razítka, ke které je třeba zvláštní povolení. To si zpravidla vyžádá dalších přibližně deset pracovních dní.

614 korun

Tolik zhruba zaplatíte za registraci nové firmy na Ukrajině.

Na Ukrajině je stále omezený přístup k některým informacím pro podnikání nezbytným.

Uvedené lhůty však mohou být u některých forem společností z různých důvodů delší, zejména u akciové společnosti. Nejrozšířenější, do jisté míry nejjednodušší a nejrychlejší je založení společnosti s ručením omezeným.

Zvláštní povolení

Vykonávat můžete na Ukrajině jakoukoliv činnost, která není zakázána zákonem či jinak v rozporu s právními předpisy.

Pro některé činnosti je však nezbytné získat zvláštní licenci či jiné zvláštní povolení, například pro činnost ve stavebnictví či pro

zprostředkování zaměstnání v zahraničí. O povolení nebo licenci však budete žádat až po registraci firmy.

Při podávání žádosti musíte prokázat splnění vzdělanostních, organizačních, technických a jiných požadavků v závislosti na zvoleném typu činnosti. Například pro činnost ve stavebnictví musíte prokázat odpovídající počet personálu kvalifikovaného ve stavebnictví s odpovídající praxí (obvykle dva nebo tři roky), existenci technického vybavení pro provozování činnosti, a to v závislosti na konkrétním plánovaném rozsahu činnosti. Povolení či licence jsou vydávány zpravidla na pět let s tím, že je lze opakovaně prodloužit.

Existují oblasti, do nichž zahraniční osoby nemohou investovat, například výroba vojenských zbraní a munice, rozpracování, výroba a provoz kosmických raket, činnost spojená s výrobou narkotik a psychotropních látek (s určitými výjimkami), výroba ethylového lihu a podobně.

Do některých oblastí je investování omezeno počtem nabytých akcií. Zahraniční osoba nemůže být například vlastníkem více než 30 procent akcií tiskové společnosti nebo více než 30 procent akcií televizní nebo rozhlasové společnosti.

Akciová společnost

Ukrajinské předpisy znají uzavřenou akciovou společnost, kde jsou akcie rozděleny mezi zakladatele a není možný jejich veřejný úpis. Založit můžete také otevřenou akciovou společnost, jejíž akcie se upisují veřejně a jsou veřejně obchodovatelné. Akciová společnost může mít jediného akcionáře, nejvyšší počet akcionářů není omezen.

Minimální výše základního kapitálu musí odpovídat 1250násobku minimální mzdy, která je v současné době 525 ukrajinských hřiven (v přepočtu zhruba 1895 korun). To jest, minimální výše základního kapitálu je nyní 656 250 ukrajinských hřiven – přibližně 2 369 000 korun.

Veškeré akcie v listinné nebo v zaknihované podobě musejí být registrovány u Státní komise pro cenné papíry a burzu cenných papírů (Deržavna komisija z cinnych papiriv ta fondovoho rynku) na jméno akcionáře. Akcie na doručitele nejsou povoleny. Ukrajinská legislativa nezná pojem »minoritní akcionář« a takřka vůbec neobsahuje pravidla pro jeho ochranu.

Založení akciové společnosti může trvat dva až šest měsíců v závislosti na typu (otevřená nebo uzavřená) a počtu zakladatelů.

Vstup do místní firmy

Nejčastějším způsobem vstupu do již existující akciové společnosti je samozřejmě

nabytí akcií na základě kupní smlouvy s vlastníkem akcií nebo na trhu s cennými papíry. Je třeba poznamenat, že u uzavřené akciovky mají ostatní akcionáři přednostní právo na nabytí akcií.

Při nabytí akcií v zaknihované podobě musíte požádat o změnu registrace vlastníka v příslušném rejstříku akcií. Oproti tomu při nabytí listinných akcií musí nový vlastník založit na území Ukrajiny speciální bankovní účet, kam uloží své akcie.

Při založení s. r. o. je nezbytné jmenovat statutárním orgánem občana Ukrajiny, resp. osobu s povolením k trvalému pobytu.

Zapomeňte na řetězení jednočlenných kapitálových společností. Na Ukrajině nemůže být akciová společnost s jediným akcionářem jediným zakladatelem, respektive akcionářem jiné akciové společnosti (nebo i společnosti s ručením omezeným a naopak).

Struktura a složení orgánů akciové společnosti jsou obdobné jako u akciových společností v jiných právních řádech. Zvláštností je, že statutární orgán může být nejen kolektivní (představenstvo), ale i monokratický (ředitel).

Kontrolním orgánem akciové společnosti je revizní komise, jejímž úkolem je kontrola její finanční a obchodní činnosti. Dozorčí rada společnosti je povinným orgánem pouze u akciových společností s padesáti a více akcionáři.

Dohlíží na výkon působnosti představenstva a zastupuje zájmy akcionářů společnosti, přičemž členství v revizní komisi, dozorčí radě a statutárním orgánu nelze kombinovat.

Společnost s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným může založit nejméně jedna osoba (fyzická či právnická, ukrajinská či zahraniční), maximálně deset zakladatelů. Nezapomeňte opět na zákaz řetězení jednočlenných společností.

Minimální základní kapitál společnosti s ručením omezeným je stejně jako v případě akciové společnosti pohyblivý a musí odpovídat stonásobku minimální mzdy aktuálně účinné na Ukrajině (nyní minimálně 52 500 hřiven, 189 525 korun). Jsou povoleny i nepeněžité vklady, jejichž hodnotu určují přímo zakladatelé v zakladatelské listině. ▶

1895 korun

je přibližná výše minimální mzdy na Ukrajině.

Byznys na Ukrajině láká české investory stále více. Výhodou je kulturní a jazyková spřízněnost, nevýhodou obrovská neprůhlednost právních norem.

Foto: Isifa

Před registrací společnosti s ručením omezeným se musí uhradit minimálně 50 procent vkladu uvedeného v zakladatelské listině. Celou částku je nutné zaplatit do jednoho roku od státní registrace společnosti.

Společníci společnosti s ručením omezeným nenesou na Ukrajině odpovědnost za závazky společnosti. Ovšem ti, kteří nesplatili svůj vklad v plné výši, jsou solidárně odpovědní za závazky společnosti s ručením omezeným do výše nesplacené části svých vkladů.

Statutárním orgánem společnosti s ručením omezeným bude jeden či více ředitelů jmenovaných valnou hromadou společníků. Vaše společnost je zaměstná.

Cizinci navíc musejí obdržet k výkonu práce (tedy i k výkonu funkce člena statutárního orgánu) pracovní povolení. To však získává zaměstnavatel pro konkrétního zaměstnance-cizince až poté, kdy společnost vznikne. Proto je při založení společnosti nezbytné jmenovat statutárním orgánem občana Ukrajiny, respektive osobu s povolením k trvalému pobytu na Ukrajině.

Nejvyšším orgánem je valná hromada společníků, která obecně přijímá rozhodnutí prostou většinou. Usnášení schopná je však pouze tehdy, je-li přítomno minimálně šedesát procent společníků. Ziskání prosté většiny ve společnosti (51 procent) vám proto nezaručuje plnou kontrolu nad společností.

Valná hromada společníků ustavuje z řad společníků nejméně tříčlennou revizní komisi. Platné a účinné předpisy však neupravují variantu, kdy má s. r. o. pouze jediného společníka.

Společníci společnosti s ručením omezeným mohou převést svůj obchodní podíl na jinou osobu se souhlasem valné hromady. Ostatní ale mohou uplatnit k příslušnému obchodnímu podílu předkupní právo.

Ukrajinskou zvláštností je, že společník společnosti s ručením omezeným může ze společnosti vystoupit a požadovat svůj poměrný podíl na čistém obchodním jmění společnosti.

Reprezentační kancelář

Jinou formou, jak zahájit svou činnost na Ukrajině, je zřízení reprezentační kanceláře

Založení firmy na Ukrajině

- » **O registraci společnosti** musíte požádat vy jako zakladatelé, respektive vaši zplnomocnění zástupci.
- » **Administrativní poplatek** za registraci činí 170 ukrajinských hřiven (přibližně 614 Kč).
- » **Registrace** bývá provedena do týdne od podání všech požadovaných dokumentů a stvrzena vydáním takzvaného Potvrzení (Svidovctvo) o státní registraci.
- » Další přibližně deset pracovních dnů si vyžádá **registrace u Statistického úřadu**, daňových orgánů a sociálních fondů a výroba razítka, ke které je třeba zvláštní povolení.
- » Pro některé činnosti je nezbytné získat **zvláštní licenci či jiné zvláštní povolení**.
- » **Zahranční osoby** nemohou investovat například do výroby vojenských zbraní a munice nebo výroby ethylového lihu.

vaší firmy. Jejím účelem bude zastupování zahraniční mateřské společnosti, marketingová a propagační činnost jejím jménem a podobně. Reprezenční kancelář nemá právní subjektivitu.

Nebude provozovat obchodní činnost, ačkoliv v praxi k tomu často dochází. Nemůže zejména provozovat činnost, ke které je nezbytná licence nebo jiné povolení, jelikož nemá právní subjektivitu.

Reprezenční kancelář se registruje u ministerstva ekonomiky Ukrajiny, proces registrace trvá zpravidla dva až tři měsíce a poplatek za registraci činí dva a půl tisíce dolarů.

Kontrola spojování soutěžitelů

I na Ukrajině existuje antimonopolní legislativa a zejména dohled nad spojováním soutěžitelů včetně citelných sankcí. Ziskat předchozí souhlas antimonopolního úřadu je nezbytné zejména v případě založení dvěma a více zakladateli, fúze nebo akvizice společností.

Jde o případy, kdy celosvětový roční obrat nebo hodnota aktiv účastníků spojení činí 12 000 000 eur a zároveň celosvětový roční obrat nebo hodnota aktiv alespoň dvou účastníků spojení činí 1 000 000 eur a roční obrat nebo hodnota aktiv jednoho účastníka spojení na Ukrajině je minimálně 1 000 000 eur.

Kvantitativní kritéria jsou nastavena poměrně nízko. Stává se proto velmi často, že o souhlas antimonopolního úřadu musejí žádat i menší české společnosti, které zakládají společnost s ukrajinským partnerem již přítomným na trhu nebo vstupují do již existující ukrajinské společnosti.

Zisk, nebo likvidace?

Překvapením se nevyhnete ani po absolvování všech registračních formalit. Ukrajinský občanský kodex totiž obsahuje ustanovení, které nařizuje, aby vaše akciovka nebo společnost s ručením omezeným byla do dvou let od svého vzniku v zisku.

Zákoník totiž říká, že v případě, je-li hodnota čistých aktiv společnosti po dvou letech od jejího vzniku a v následujících letech nižší než hodnota základního kapitálu, musíte odpovídajícím způsobem snížit základní kapitál. Pokud toto snížení bude pod hranici stanovenou zákonem, firma podléhá likvidaci.

Je však jasné, že u některých činnostech je nereálné dosáhnout zisku v tak krátké době. Potom může být toto ustanovení pro vaši firmu skutečně likvidační.

I když není znám žádný praktický případ likvidace společnosti z tohoto důvodu, ustanovení je účinné a musíte na něj pamatovat.

Monika Šimůnková Hošková,
Peterka & Partners LLC,
Kyjev, Ukrajina